

Kodėl ir kaip reikia lavinti artikuliacinį aparatą?

Artikuliacinio aparato mankšta – viena svarbiausių logopedinių pratybų sudedamoji dalis. Taisyklingai tarti garsus galime tik dėka tiksliai, greitai ir sklandžiai veikiančio artikuliacinio aparato, kuriam priklauso lūpos, liežuvis, apatinis žandikaulis, minkštasis gomurys.

Artikuliacinio aparato mankštos tikslas - išlavinti tikslus, pilnaverčius kalbos padargų judesius, reikalingus garsų tarimui. Ypatingą dėmesį skiriame liežuviui, kadangi tai pagrindinis ir svarbiausias kalbos organas.

Yra rekomenduojama artikuliacius pratimus atlikti po 4-7 minutes kelis kartus per dieną lėtai, prieš veidrodį. Vėliau, kai judesiai tampa tikslesni, greitesni ir atliekami pakankama amplitude, galima veidrodžio atsisakyti. Kiekvieną judesį reikia kartoti po kelis kartus. Siūloma kartoti tiek kartų, kiek vaikui yra metų.

Atkreipkite dėmesį ar judesiai atliekami tiksliai, greitai, sklandžiai ir tik tada pereikite nuo vieno artikuliacinio judesio prie kito.

Kalbinės motorikos lavinimą pasistenkite paversti linksmu žaidimu, paskatinkite vaikus ir parodykite savo pavyzdžiu, kaip atlikti vieną ar kitą pratimą. Siūlome tokius artikuliacinės mankštos pratimus:

Liežuvio lavinimo pratimai:

Iškišti platų liežuvį ir palaikyti.
Plačiai iškišti liežuvį ir įtraukti atgal.
Liežuvį iškišti paeiliui plačiai ir siaurai.
Liežuviu galiuką pakelti į viršų ir nuleisti žemyn.
Liežuviu galiuką atremti į apatinius dantis, o liežuviu šaknį kelti į viršų ir nuleisti žemyn.
Judinti liežuvį į kairę ir į dešinę puses (burnoje ir iškišus iš burnos).
Plačiai išsižioti ir sukti liežuvį ratu.
Pričiuolpti liežuvį prie viršutinių dantų ir išsižioti bei susičiaupti.
Kišti liežuvį pro mažą tarpelį tarp dantų.
Liežuviu galiuku aplaižyti lūpas (siekiant nevalingo tokio liežuviu judesio galima lūpas ištepti medumi).
Išsižiotus platų liežuvį pakelti ant viršutinės lūpos ir nuleisti ant apatinės.
Iškišti liežuvį ir padaryti griovelį.
Plakti liežuviu galiuku į viršutinių dantų alveoles (t–t–t).
Liežuvį laikyti ramiai ir bandyti kalbėti jo nejudinant.
Atlikti kelis išmokus pratimus iš eilės.
”Nuvalyti dantukus“ (liežuviu kruopščiai braukti per viršutinius ir apatinius dantis).

Lūpų lavinimo pratimai:

Suspaustas lūpas atkišti į priekį ir sugrįžti atgal.
Sukandus dantis, stipriai patempti lūpas į šalis ir aukštyn, žemyn (kuo daugiau apnuoginti dantis), po to sugrįžti į pradinę padėtį.
Ištempti lūpas į priekį “straubliuku”, užsibaigiančiu didoka apskrita kiauryme, tempimas, kaitaliojamas su šypsena, apnuoginančia dantis.
Plačiai išsižioti, įtraukti lūpas į burnos ertmę, stipriai prispaudžiant jas prie dantų.
Pakelti viršutinę lūpą, apnuoginant viršutinius dantis.
Patempti apatinę lūpą, apnuoginant apatinius dantis.
Judinti suspaustas lūpas, imituojant dantų skalavimą.
Judinti lūpas į kairę ir į dešinę, atkišus jas “straubliuku”.
Lūpos sučiauptos, pakaitomis kelti į viršų tai kairįjį tai dešinįjį burnos kampą.

Literatūra:

1. A. Andrijanova, S. Vilkienė
“Garsų tarimas”.
2. A. Andrijanova
“Tark garsus taisyklingai”.
3. A. Andrijanova
“Garsų Š ir Ž tarimas”.
4. V. Bliumbergienė ir kiti
“Parenkime vaikus mokyklai.
Garsų Š ir Ž tarimas”.
5. A. Garšvienė ir kiti
“Neišplėtotos kalbos ugdymas”.
6. J. Repšienė
“Taisyklingai tariau S Z C DZ”.
7. S. Vilkienė ir kiti
“Garsų tarimo mokymas”

Internetiniai šaltiniai, nuorodos:

<http://www.logopedinis.lt/patarimai/>
[http://mziejisnekoriai.blogspot.lt/
www.elogopedai.lt/](http://mziejisnekoriai.blogspot.lt/www.elogopedai.lt/)
<http://vilniauslogopedai.wix.com/>
<http://www.slideshare.net/>
<http://www.logopediniaiipratimai.lt/>
<http://www.ikimokyklinis.lt/>
[https://sites.google.com/site/
logopedonline/](https://sites.google.com/site/logopedonline/)
<http://www.logopedas.puslapiai.lt/>
<http://logopedui.jimdo.com/>
<http://www.sesioszasys.lt/>
<http://www.logopedaslpc.lt/>

Parengė Šiaulių lopšelio-darželio
“Gintarėlis” logopedė metodininkė
Jurgita Gasparaitienė

ŠIAULIŲ LOPŠELIS-DARŽELIS
“GINTARĖLIS”

ARTIKULIACINIO APARATO LAVINIMAS

Logopedo patarimai tėvams

Šiauliai
2024